

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาที่ผ่านมาโดยการใช้หลักสูตรเดียวกันเหมือนกันหมดทั่วประเทศย่อมมีข้อดีและข้อบกพร่องอยู่หลายประการ ทั้งนี้เพราะความต้องการที่หลากหลายของแต่ละท้องถิ่นที่แตกต่างกันออกไป อาจเป็นอุปสรรคหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการนำหลักสูตรไปใช้ ความบกพร่องของการใช้หลักสูตรเดียวกันย่อมไม่สัมพันธ์ บางครั้งทำให้ละเลยต่อมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งอันพึงอนุรักษ์ของท้องถิ่น แทนที่จะทำให้มีการรักถิ่นฐานบ้านเกิดกลับกลายส่งเสริมเยาวชนออกจากถิ่นฐานตนเอง บางครั้งเพื่อการศึกษาและเพื่อแสวงหาอาชีพที่ได้ค่าตอบแทนสูงกว่าการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในต่อการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน ดังที่ เชนห์ จามริก (2537, หน้า 31) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นว่าหมายถึง การนำองค์ความรู้ของชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ เข้าไปประกอบเป็นฐานของการกำหนดหลักสูตรและการเรียนการสอน ในแนวทางนี้หลักสูตรและการเรียนการสอนวิชาความรู้สมัยใหม่ย่อมมีบทบาทแน่นอน แต่ทว่าเป็นไปเพื่อเสริมสมรรถนะทางการคิดวิเคราะห์ และทักษะ สำหรับการดำรงชีวิต โดยประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับชุมชนของตนเองอยู่แล้ว ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ ได้พบเห็น โดยวิธีการดึงสภาพนอกโรงเรียนเข้าสู่ในโรงเรียน โดยผ่านทางกิจกรรมการเรียนการสอน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ออกไปสู่ชีวิตจริงในท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ กิจกรรมประเพณี โครงสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ

บุญลือ ศรีสุวรรณ (2541, หน้า 3) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรท้องถิ่นว่า การจัดการศึกษาย่อมมีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องสภาพภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ดังนั้นหลักสูตรของแต่ละท้องถิ่นย่อมแตกต่างกันไปด้วย และบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะบ่งชี้ได้ว่าการนำเอาหลักสูตรท้องถิ่นมาใช้ในโรงเรียนจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน บุคคลต่อมาคือครูผู้นำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนโดยการจัดการเรียนการสอนให้พอเหมาะกับวัย สอดคล้องกับหลักการจุดหมาย แนวดำเนินการของหลักสูตรแต่ละระดับ

รวมทั้งเป็นผู้ชี้แนะให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้แต่ละกลุ่มวิชา ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และตามธรรมชาติของแต่ละวิชา นอกจากนี้การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ผู้แทนของชุมชนหรือผู้เชี่ยวชาญของท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนั้นด้วย

กลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพ เป็นกลุ่มประสบการณ์หนึ่งของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ปรับปรุง พ.ศ. 2533) ที่มีจุดเน้นให้นักเรียนมีนิสัยรักงาน ทำงานเป็น ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีการปรับปรุงงานอยู่เสมอและมีทักษะพื้นฐานในอาชีพ ซึ่งโครงสร้างของกลุ่มประสบการณ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือมีงานบ้านและงานเกษตรเป็นงานบังคับ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ประถมศึกษาปีที่ 1-4 เป็นงานประดิษฐ์ งานช่างและงานอื่น ๆ ส่วนงานเลือกในชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5-6 คือ งานประดิษฐ์และงานช่าง รวมทั้งงานที่เตรียมไปสู่อาชีพ อัตราเวลาเรียนไม่เปลี่ยนแปลง การจัดกิจกรรมการเรียนเน้นทักษะกระบวนการและการปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการทำงาน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2534ก, หน้า 43)

จุดประสงค์หลักที่แท้จริงของการเรียนการสอนกลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพเป็นการเตรียมพื้นฐานด้านอาชีพให้แก่ผู้เรียน ซึ่งในชนบทส่วนใหญ่เมื่อจบการศึกษาระดับประถมศึกษาแล้วไม่ศึกษาต่อ เพื่อให้เยาวชนเหล่านั้นทำงานเป็น มีนิสัยรักงาน เห็นคุณค่าของการทำงาน มองเห็นช่องทางและคิดหาแนวทางที่จะประกอบอาชีพต่อไป สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ไม่เป็นภาระแก่สังคมและชาติบ้านเมือง ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามควรแก่อัตภาพ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2534ก)

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่หลักสูตรได้กล่าวถึงขอบข่ายเนื้อหาที่ลงไปถึงหลักสูตรท้องถิ่น เนื้อหาหลักสูตรได้กล่าวถึง การดำรงชีวิตประจำวันของเยาวชน การกำหนดโครงสร้างเนื้อหาและสาระนั้น เน้นความสำคัญไปที่ทักษะและกระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็นและเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตสำหรับผู้เรียน เพื่อให้สามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มพูนประสบการณ์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเพียงพอแก่การพัฒนาชีวิตของตนเอง ครอบครัว และสังคม

เมื่อนำการเรียนการสอนกลุ่มการเรียนรู้พื้นฐานอาชีพ และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ไปสู่การจัดการเรียนการสอนในลักษณะหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ที่จัดการพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีวิจยารณญาณและวิสัยทัศน์ที่กว้างและมีการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ต้องมีการศึกษารายละเอียดต่าง ๆ มากมาย ดังนี้

1. ต้องทำความเข้าใจหลักสูตรและโครงสร้างการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการเรียนรู้พื้นฐานอาชีพและกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
2. ต้องศึกษาสภาพท้องถิ่นที่เรากำลังพัฒนาหลักสูตร

ต้องศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษา (พุทธศักราช 2542) เพื่อให้การพัฒนา สอดคล้องกับ
ท้องถิ่น(กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, 2534ก)

แม่แจ่มเป็นเมืองในหุบเขาที่ซ่อนตัวอยู่เบื้องหลังของดอยอินทนนท์ จากตัวเมือง
เชียงใหม่ โดยการเดินทางเข้าทางสายจอมทองอินทนนท์ ระยะทาง 115 กิโลเมตร หรือ 155
กิโลเมตรหากเข้าเส้นทางฮอด-แม่สะเรียง ตัวอำเภอแม่แจ่มตั้งอยู่ในตำบลช้างเคื่อง ติดกับ
ลำน้ำแจ่ม

อาณาเขตของอำเภอแม่แจ่มเป็นพื้นที่กว้างใหญ่ โดยทิศเหนือติดต่อกับเขตอำเภอปาย
จ.แม่ฮ่องสอน และอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ทิศใต้ติดต่อกับ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่
ทิศตะวันออกติดต่อกับ อำเภอสะเมิง อำเภอสันป่าตอง และ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอขุนยวม อำเภอแม่ลาน้อย และอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
พื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นป่าและภูเขาประมาณ 70 % ของพื้นที่ เป็นที่ราบเชิงเขาประมาณ 20% ของ
พื้นที่ และเป็นที่ราบลุ่มเพียง 10% เท่านั้น

อำเภอแม่แจ่มแบ่งเขตการปกครองเป็น 10 ตำบล รวม 110 หมู่บ้าน ประชากร
ประกอบด้วย คนเมืองร้อยละ 44 ที่เหลือเป็นชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ โดยมีกระเหรี่ยงเป็นส่วน
ใหญ่

นอกจากนี้มีเผ่าม้ง เผ่าลีซอ และเผ่าลัวะ วัฒนธรรมท้องถิ่นของอำเภอแม่แจ่ม จึงประกอบกัน
กับชนสองกลุ่มคือกลุ่มคนเมือง (ไทยยวน) และชาวเขาซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวกระเหรี่ยง ภายใต้
ความเชื่อและศรัทธาในพระพุทธศาสนา พร้อมกับการนับถือผีควบคู่กันไป ซึ่งเป็นส่วนสำคัญ
ที่ทำให้ชุมชนแม่แจ่มดำรงจารีตประเพณีวัฒนธรรมของตนไว้เป็นอย่างดี

พื้นที่ของอำเภอแม่แจ่ม ซึ่งมีทั้งหมด 3361 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา
ประมาณ 70 % มีลำน้ำแม่แจ่มเป็นแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน และที่ราบลุ่มน้ำแม่แจ่มนี้เอง
มีชาวไทยพื้นเมืองได้อาศัยอยู่กระจัดกระจาย เป็นชุมชนใหญ่บ้างเล็กบ้าง ตามสภาพของพื้นที่
ลักษณะเด่นของชาวไทยพื้นเมืองของแม่แจ่มมีลักษณะเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน และมีความโอบอ้อม
อารีรักษาสันติธรรมนิยมประเพณีพื้นบ้าน โดยเฉพาะพิธีกรรมความเชื่อโบราณ เช่น คดีเกี่ยวกับการ
การตาย ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด และอีกอย่างหนึ่งซึ่งเป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านที่เป็นมรดก
ตกทอดมาชั่วลูกชั่วหลาน ก็คือ ลวดลายตีนจกแม่แจ่ม ซึ่งเกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นและสร้าง
ลวดลายบนชิ้นผ้าด้วยการจก คือการสอดหรือควักเส้นฝ้ายสีต่าง ๆ ที่พุ่งสลับกัน เพื่อให้เกิด
ลวดลายต่าง ๆ (คณะอนุกรรมการฝ่ายวิชาการอำเภอแม่แจ่ม, 2541, หน้า 7)

ขึ้นต้นจกแม่แจ่ม เป็นศิลปหัตถกรรมที่เป็นมรดกจากบรรพบุรุษมาแต่โบราณกาล อันเกิดจากการประดิษฐ์คิดค้น และสร้างลวดลายขึ้นบนผืนผ้าด้วยการจก คือการสอดหรือควักเส้นฝ้ายสีต่าง ๆ ขึ้นมา โดยใช้ชนแม่ ไหละ หรือไม้ปลายแหลมเป็นเครื่องมือ นับเป็นงานทอผ้าที่มีกรรมวิธีการผลิตอันยาวนาน มีสีสันและลวดลายที่วิจิตรงดงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งแสดงออกถึงความเพียรพยายาม ความละเอียดประณีตในจิตใจของผู้ถักทอ จากสภาพสังคมที่สงบสุข ธรรมชาติที่งดงาม หล่อหลอมและสร้างสรรค์งานหัตถกรรมที่ทรงคุณค่านี้มาช้านานแล้ว นอกจากนี้ยังมีบทบาทเกี่ยวข้องกับชีวิตของสตรีแม่แจ่มทุกคน ตั้งแต่เกิดจนถึงตาย สตรีแม่แจ่มทุกคนต้องมีขึ้นต้นจกอย่างน้อยคนละ 1 ผืน เพื่อนำไปทำบุญและร่วมงานเทศกาลสำคัญต่าง ๆ และเนื่องจากขั้นตอนในการทอขึ้นต้นจกแต่ละผืนต้องใช้เวลานานมาก ผู้เป็นเจ้าของจึงทะนุถนอม เอาใจใส่ในการดูแลและเก็บรักษาค่อนข้างมาก เพื่อให้ลูกหลานจะได้ใช้ต่อไป รวมทั้งนำไปถวายทานแก่พระภิกษุสงฆ์เมื่อผู้เป็นเจ้าของได้ตายจากโลกนี้ไป ซึ่งบุญกุศลเหล่านี้จะส่งผลให้ผู้ตายได้มีขึ้นต้นจกใส่อีกในโลกลูกหนึ่งด้วย ประเพณีความเชื่อนี้ชาวแม่แจ่มยังคงยึดถือปฏิบัติกันมาจนถึงทุกวันนี้ และที่สำคัญคือการทอขึ้นต้นจกของแม่แจ่ม มีข้อแตกต่างไปจากการทอท้องถิ่นอื่น ๆ คือการทอหรือจกโดยการคว่ำลายด้านหลังลงกับที่ทอ และจากด้านหลังของลายลวดลายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จึงมีความละเอียดประณีตและทนทานทั้งด้านหน้าและด้านหลัง เพราะผู้จกสามารถผูกเงื่อนเส้นฝ้ายต่าง ๆ ได้แน่นและสะดวกกว่าจกด้านหน้า นอกจากนี้เป็นเทคนิคของการจกที่เก็บเงื่อนปมที่มีลักษณะพิเศษ (คณะอนุกรรมการฝ่ายวิชาการอำเภอแม่แจ่ม, 2541, หน้า 24-28)

การพัฒนาการศึกษาในระดับประถมศึกษา นั้น เป็นการพัฒนาที่ใช้ระยะเวลาที่ต่อเนื่องและยาวนานพอสมควร การประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญยิ่งต่อการศึกษาระดับที่สูงขึ้น เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ไปที่ผู้เรียนโดยเฉพาะ กระแสของการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งของผู้ที่มีส่วนในการจัดการศึกษา ในการที่จะแสวงหาการพัฒนาที่ไม่หยุดนิ่งปรับเปลี่ยนกลวิธีการจัดการกระบวนการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในยุคปัจจุบัน การพัฒนาการศึกษาในระดับประถมศึกษานั้น เป็นการพัฒนาที่ใช้ระยะเวลาที่ต่อเนื่องและยาวนานพอสมควร การประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญยิ่งต่อการศึกษาระดับที่สูงขึ้น เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ไปที่ผู้เรียนโดยเฉพาะ กระแสของการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งของผู้ที่มีส่วนในการจัดการศึกษา ในการที่จะแสวงหาการพัฒนาที่ไม่หยุดนิ่ง

ปรับเปลี่ยนกลวิธี การจัดกระบวนการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในยุคปัจจุบัน

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาทุกระดับ นับเป็นตัวเฟืองสำคัญของเครื่องจักรใหญ่ที่จะหมุนไป เคลื่อนที่ไปให้เครื่องจักรเล็ก ๆ เดิน เพื่อผลิตผลทางการศึกษา เพื่อผลิตผลประโยชน์ให้แก่เด็กนักเรียนอันเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญยิ่งการพัฒนาศึกษาในปัจจุบันนี้ ผู้จัดการศึกษาต้องมีกระบวนการทัศน์และวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลแต่จะต้องไม่ลืมภูมิปัญญาและแสวงหาความรู้ที่อยู่ใกล้ตัวเสียก่อน จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษา ปีที่ 5 – 6 เรื่องการทอดผ้าตีนจกของอำเภอแม่แจ่ม ทั้งนี้เนื่องจากท่ามกลางกระแสแห่งนวัตกรรมและการพัฒนาของสังคมที่มุ่งสู่ความเป็นอุตสาหกรรม อันจะนำไปสู่จุดการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนและแข่งขันกับเวลามากขึ้น ความพยายามในการพัฒนางานหัตถกรรม ให้สืบทอดคุณค่าและเอกลักษณ์ของท้องถิ่น จึงเป็นเรื่องที่มักจะถูกมองข้ามไป ในสังคมปัจจุบัน ที่นับวันผู้คนกำลังจะถูกตัดขาดจากรากฐานของวัฒนธรรมดั้งเดิม หากแต่ถ้าเราทุกคนตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการเริ่มต้นที่เยาวชนในท้องถิ่นซึ่งเติบโตและคลุกคลีกับหัตถกรรมในท้องถิ่นตน ให้มีความรักและหวงแหนมรดกที่บรรพบุรุษถ่ายทอดไว้เป็น เอกลักษณ์แห่งความภาคภูมิใจในการดำเนินวิถีชีวิตของท้องถิ่นแม่แจ่มต่อไปให้ยาวนานที่สุด คุณค่าของผ้าชิ้นตีนจกแม่แจ่มคงได้รับการสืบทอดและสืบสานต่อไปเป็นวิถีที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อสร้างและใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทอดผ้าตีนจก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทอดผ้าตีนจก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตประชากร
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546
2. ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาทดลองในครั้งนี้ เป็นเนื้อหากลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 (งานเตรียมไปสู่อาชีพ) ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และเนื้อหาอันมีที่มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื้อหาของหลักสูตรประกอบด้วย

- 2.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนแม่แจ่มและผ้าจก
- 2.2 ประโยชน์และความสำคัญของการทอผ้าตีนจก
- 2.3 พื้นฐานการทอผ้าตีนจก (เช่น การปลูก-การปั่น-การทอ-การย้อมผ้า)
- 2.4 การประยุกต์ผ้าทอเพื่อประโยชน์ในการใช้สอย

3. ตัวแปรในการศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น คือ การสอนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 เรื่องการทอผ้าตีนจก

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความรู้และทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียน ในเรื่องการทอผ้า ตีนจก ตลอดจนความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง มวลประสบการณ์ที่ผู้ศึกษาได้รวบรวมและจัดทำโดยใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นของบ้านท้องผาย บ้านไร่ บ้านทัพ ซึ่งเป็นเขตบริการของโรงเรียนบ้านทัพ คือการ ทอผ้าตีนจก

การทอผ้าตีนจกแม่แจ่ม หมายถึง การสร้างลวดลายขึ้นบนผืนผ้าด้วยการจก คือ การสอดหรือควักเส้นผายสีต่าง ๆ ที่พุ่งสลับกันเพื่อให้เกิดเป็นรูปและลวดลายต่าง ๆ ขึ้นมาโดยใช้ขนเม่น โลหะ หรือไม้ปลายแหลมเป็นเครื่องมือ

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาหรือคิดประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับท้องถิ่น และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวนักเรียนและสามารถประเมินผลการเปลี่ยนแปลงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง คะแนนความรู้ของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การทอผ้าตีนจก และคะแนนทักษะการปฏิบัติงานที่ได้จากแบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน นำมาเทียบกับเกณฑ์การตัดสินผลการเรียนของกรมวิชาการและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทอผ้าตีนจก

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทอดผ้าตีนจก โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางพัฒนาหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพของท้องถิ่น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved